

Srbský prezident rozpustil parlament, vyhlásil předčasné volby

- CZ24 News | 1. listopadu 2023

SRBSKO: Srbský prezident Aleksandar Vučić dnes podle očekávání rozpustil parlament a vyhlásil předčasné parlamentní volby na 17. prosince. Informovala o tom agentura Reuters, podle níž se tím hlava státu snaží konsolidovat moc v době politické krize a vypjatých vztahů s Kosovem, jejichž urovnání je klíčovou podmínkou členství Srbska v Evropské unii.

Za poslední bezmála čtyři roky budou Srbové volit nový parlament už potřetí, upozornila agentura AP. Naposledy šli k parlamentním volbám loni v dubnu, kdy získala pohodlnou většinu Vučićova Srbská pokroková strana (SNS). Zároveň s nadcházejícími parlamentními volbami se budou v 65 srbských městech a obcích včetně hlavního města Bělehradu konat volby komunální.

Politické vakuum v období kolem voleb a nefunkční parlament podle pozorovatelů Vučićovi umožní získat čas a oddálit důležitá rozhodnutí o vztazích s Kosovem, které vyhlásilo nezávislost v roce 2008, které ale Bělehrad dodnes považuje za svou jižní provincii, uvedla agentura Reuters. Úmysl vyhlásit volby Vučić oznámil už v polovině října, také s ohledem na rozsáhlé protivládní demonstrace a politickou krizi.

“Žijeme v době, kdy je nutné, abychom se všichni sjednotili v boji za životně důležité zájmy Srbska, v době, v níž budeme vystaveni četným tlakům, a to jak kvůli našemu postoji ke Kosovu, tak kvůli dalším regionálním a globálním otázkám,” řekl Vučić po podpisu výnosu o rozpuštění parlamentu.

Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová během úterní návštěvy Bělehradu uvedla, že pokud chtějí Srbsko a Kosovo vstoupit do EU, musí zintenzivnit úsilí o normalizaci vzájemných vztahů. Srbsko se podle ní také musí připojit k západním sankcím proti Rusku kvůli invazi na Ukrajinu, vymýtit korupci a organizovaný zločin, reformovat ekonomiku, zlepšit soudnictví, podnikatelské prostředí a dodržování lidských práv.

Podle komentátorů je cílem Vučićova kroku také upevnit vlastní pozice a reformovat vládnoucí SNS, jejíž popularitu oslabily měsíce protivládních protestů podnícených v květnu dvojicí šokujících hromadných vražd. Účastníci demonstrací mimo jiné vinili provládní média z podněcování nenávisti a oslavování násilí v zemi. Srbská premiérka Ana Brnabičová nabídla prezidentovi svou demisi už v červnu.

Podle říjnového průzkumu bělehradské agentury Stata by aliance vedená SNS nyní získala ve volbách asi 44 procent hlasů, a k obsazení většiny křesel v 250členném parlamentu by tak musela hledat spojení. Středolevý opoziční blok Srbsko proti násilí by dostal 38 procent a ultranacionalistické a otevřeně proruské strany dohromady kolem 11 procent hlasů.

Vučić, jenž loni obhájil druhý pětiletý mandát, v květnu sice odstoupil z pozice předsedy SNS, ale na politiku strany si uchoval značný vliv. Opozice a lidskoprávní skupiny jej a jeho spojence viní z autokracie, potlačování svobody médií, volebních podvodů, násilí namířeného proti politickým oponentům, korupce a vazeb na organizovaný zločin. Vučić i jeho strana tato obvinění odmítají.